LLUÍS RODÉS: FE I CIÈNCIA

LLUÍS RODÉS: FE I CIÈNCIA

ENRIC MIRAMBELL I BELLOC

Les vacances ens proporcionen l'ocasió de dedicar temps i atenció a la lectura. Entre els llibres que m'han acompanyat en el temps lliure de l'estiu que acabem de passar m'ha interessat en gran manera el que sota el títol de Diario en tiempo de guerra, recull el dietari que va anar escrivint el Pare Lluís Rodés, entre el 20 de juliol del 1936 i el 22 d'octubre del 1938. Al mateix temps que es presenta el facsímil manuscrit del dietari, s'hi acompanya la transcripció en lletra d'impremta. Aquesta dualitat en pàgines paral·leles facilita molt la lectura, alhora que permet descobrir en el text manuscrit alguns detalls de la personalitat de l'autor. El dietari es completa amb un Pròleg, una Introducció i unes notes biogràfiques, escrits per persones molt bones coneixedores del Pare Rodés. Uns apèndixs documentals i bibliogràfics, així com un ric elenc fotogràfic completen aquesta important edició.

Lluís Rodés i Campderà va néixer a Santa Coloma de Farners, l'any 1881, i morí a Biniaraix, Sòller, Mallorca, el 1939. Estudià el batxillerat a l'Institut del carrer de la Força. I a Girona actualment hi viuen dos nebots -néts de l'il·lustre jesuïta i home de ciència. L'Alfons i en Santiago Thió. Aquest darrer, també jesuïta com el biografiat, ha intervingut activament en l'edició del llibre que estem comentant.

De ben jove, Lluís Rodés descobrí la seva vocació religiosa i entrà a la Companyia de Jesús. Noviciat i formació religiosa i sacerdotal, primer a Gandia i posteriorment a Veruela, a Tortosa, a Valkenburg (Holanda), i a Manresa finalitzà la seva formació eclesiàstica, a l'edat de 34 anys. Compatibilitzà la vida sacerdotal i consagrada amb els estudis científics en diverses universitats, desplaçant-se a Suècia i als Estats Units, per anar-se imposant en els estudis de l'Univers, de la Meteorologia i de l'Astronomia, en vista al destí a l'Observatori de l'Ebre que els seus superiors tenien previst. L'any 1919 s'incorporà a l'Observatori, i poc temps després n'assumí la direcció, en jubilar-se el seu antecessor. Des d'aquell moment hi ha una identificació entre el Pare Rodés i l'Observatori de l'Ebre. Una relació que no es trenca fins poc abans de la mort del jesuïta.

L'any 1932 es produí la supressió, a Espanya, de la Companyia de Jesús, per disposició del Govern de Madrid. Però el Pare Rodés, continuà en el seu càrrec, depenent formalment del Bisbe de Tortosa. El juliol del 1936 esclatà la gran tragèdia espanyola, però el Pare Rodés continua en el seu lloc de treball a l'Observatori. I en aquest moment comença el capítol de les seves memòries que són el tema del llibre que estem comentant. Durant aquells anys en què tantes persones perderen la vida i tantes altres la veieren sensiblement alterada, el Pare Rodés pogué continuar la seva tasca científica en l'Observatori i exercir, també, amb discreció la seva tasca apostòlica i sacerdotal. Ni en les situacions més compromeses amagà la seva condició, ni s'abstingué de pronunciar reverentment el nom de Déu en la seva conversa davant de qui fos el seu interlocutor. La seva personalitat científica, el seu prestigi universal i la seva conducta rectilínia el feren mereixedor del respecte fins i tot dels més eixelebrats revolucionaris. En tot moment fidel a la seva condició d'home de Déu, i sempre que pogué en contacte amb els seus superiors, defensà la integritat de l'Observatori i la continuïtat del treball científic. Gairebé tots els dies pogué celebrar la Missa, en privat, però amb alguns participants. I a vegades havent de fer costosos sacrificis per servar el dejuni eucarístic que en aquells temps era rigorós i taxatiu. Si la seva persona era respectada pels comitès revolucionaris, també ho fou més encara pel govern de Madrid o de València i no cal dir que també per la Generalitat. Es continuaren transferint les consignacions econòmiques

oficials per la continuïtat del funcionament de l'Observatori i el jesuïta que mai dissimulà la seva identitat es pogué moure lliurement pel país, i quan fou necessari trobà els mitjans de comunicació que li foren imprescindibles pels desplaçaments. En dues ocasions pogué sortir del país i viatjar per Europa i tornar, sempre amb la documentació i les autoritzacions en regla. Encara que abans d'emprendre els viatges se li recordà que a la presó Model de Barcelona hi quedava un seu nebot, una advertència de què tenien un ostatge. La proximitat del front de guerra a l'Observatori propicià la freqüent visita d'oficials i caps militars, molts d'ells desitjosos de conèixer aquell centre científic de fama universal. Tots eren atesos diligentment i atentament pel Pare Rodés i seguien amb gran atenció les seves explicacions. Tots agraïen les atencions rebudes, manifestaven la seva admiració pel que havien vist i escoltat, i oferien el seu ajut pel que podessin contribuir a la conservació de les instal·lacions i del seu personal.

La facilitat amb que el Pare Rodés pogué moure's i treballar en aquells temps atzarosos no impedí que patís pel que estava passant en el nostre país i el que afectava d'una manera molt especial a alguns familiars seus i als seus germans de religió. Parents ben propers empresonats, exiliats, o vivint en la clandestinitat. Sacerdots i religiosos assassinats, empresonats o vivint sota una amenaça continuada. Era molt sensible a aquesta tragèdia que tantes i tantes vides costà. La mort d'un seu germà i la seva filla en un dels bombardeigs de Barcelona l'afectà en gran manera.

També li fou causa de sofriment la manera com ell jutjava l'enfrontament armat entre les dues Espanyes. Opinava que si no s'hagués produït l'alçament militar els danys que podien haver afectat el país i que l'alçament pretenia evitar no haurien estat tant greus que ho fou la guerra. Lamentava sincerament tantes morts, tants drames familiars, tanta destrucció, produïts amb el pretext d'evitar uns danys que ell considerava problemàtics. Però aquesta no era la mateixa opinió d'un bon nombre dels seus germans de la Companyia de Jesús. I aquesta diversitat d'opinions comportà algun malentès i li proporcionà disgustos.

Des de l'Observatori es podia apreciar la proximitat de les hostilitats bèl·liques, especialment els constants i terribles bombardeigs aeris sobre la ciutat de Tortosa i el seu entorn comarcal. I el que l'afectà terriblement fou el saqueig que, en uns dies de la seva absència, patí l'Observatori per part d'unes tropes que estaven de pas per aquella zona propera al front de guerra.

La lectura d'aquest dietari ens mostra la personalitat excepcional d'aquest il·lustre fill de Santa Coloma de Farners. Científic de prestigi universal, viatger infatigable, home d'àmplies relacions entre científics dels més diversos països, compromès amb el seu treball i la seva dedicació a l'Observatori de l'Ebre, una institució de fama mundial. Amic dels seus amics, entranyablement unit als seus familiars i als seus germans de religió. I en la base de tot la seva fidelitat a la Companyia de Jesús i al seu servei de Déu.

Font del document:
http://www.diaridegirona.cat/opinio/2015/09/20/lluis-rodes-fe-ciencia/744273.html?utm_source=rss